

EHDOTUS KAINUUN TULVARISKIALUEIKSI

Tausta

Maa- ja metsätalousministeriö on 20.12.2018 Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ehdotuksesta nimennyt vesistöjen ja merenpinnan noususta aiheutuvat tulvariskialueet Kainuun alueella. Ehdotus ja nimeäminen perustuivat tulvariskien alustavaan arviointiin, josta laadittiin tai tarkistettiin vesistöaluekohtaiset ja meren rannikkoa koskevat raportit (www.vesi.fi/tulvariskien-hallinta).

Tässä asiakirjassa esitetään tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) 20 §:n mukainen tarkistus tulvariskien alustavaan arviointiin ja ehdotukseen Kainuun merkittäviksi ja muiksi tulvariskialueiksi.

Ehdotuksen perusteella maa- ja metsätalousministeriö nimeää merkittävät tulvariskialueet ja asettaa niille tulvaryhmät 22.12.2024 mennessä. Merkittäville tulvariskialueille laaditaan tai päivitetään tulva-vaara- ja tulvariskikartat sekä koko vesistö- tai rannikkoalueen kattavat suunnitelmat tulvariskien hallitsemiseksi.

Lain viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (ns. SOVA-laki 200/2005) mukainen Tulvariskien hallintasuunnitelman ja ympäristöselostuksen valmistelu: osallistuminen, tiedottaminen ja kuuleminen -asiakirja on nähtävillä osoitteessa www.vesi.fi/tulvariskien-hallinta.

Tarkistus tulvariskien alustavaan arviointiin

Digitaalinen tausta-asiakirja alustavista arvioinneista

https://www.vesi.fi/tra_arviointi/tulvariskien-alustava-arviointi-oulujoen-vesistoalueella/

Uusi tietopohja riskien arvioinnissa

Oulujoen vesistöalueen tulvariskien alustavien arviointien raportit on päivitetty ja niissä on otettu huomioon käytettävissä oleva uusi tieto riskien arvioimiseksi. Oleellimmat muutokset alustavassa arvioinnissa ovat pohja-aineistojen tarkentuminen (maaston korkeusmallin tarkentuminen ja tulvakartoitettujen alueiden lisääntyminen) sekä paikkatietoaineistojen päivittyminen. Uusissa raporteissa on ajantasaisin saatavilla oleva tieto vesistöalueilta.

Vuoden 2018 jälkeen Oulujärvelle ja Lentualle on laadittu yksityiskohtaiset tulvavaarakartat erilaisille tulvan toistuvuuksille.

Vuoden 2018 jälkeen tapahtuneet tulvat

Huomattavia vahinkoja aiheuttaneita tai harvinaisia tulvia ei ole Kainuussa esiintynyt vuoden 2018 jälkeen.

Maankäytössä tapahtuneet tai odotettavissa olevat oleelliset muutokset

Kainuun maankäytössä ei ole tapahtunut vuoden 2018 jälkeen sellaista oleellista kehitystä, joka olisi muuttanut aiemmin tehtyjä arvioita. Maankäytössä ei ole myöskään lähitulevaisuudessa tapahtumassa sellaisia oleellisia muutoksia, jotka edellyttäisivät muutoksia nykyisiin vuonna 2018 hyväksytyihin merkittäviin tulvariskialueisiin.

Ilmastonmuutoksen vaikutusarvioinnin oleelliset muutokset

Ilmastonmuutoksen vaikutusten arvioinnin tulosten osalta ei ole tapahtunut vuoden 2018 jälkeen olennaista muutosta.

Vesienhoidon yhteensovittaminen

Alustavan arvioinnin raportteihin on lisätty luku, jossa tuodaan esille ko. vesistöalueen vesistöjen tilaluokitus ja vesienhoidon tavoitteet vesien tilan parantamiseen. Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmissa (2022) ei esitetä sellaisia toimenpiteitä, joilla olisi vaikutusta Kainuun tulvariskeihin. Vesienhoidon yhteensovittamiseen liittyen ei esitetä muutoksia vuonna 2018 hyväksytyihin merkittäviin tulvariskialueisiin.

Tulvariskien hallinnan tavoitteet ja toimenpiteet

Kainuun alueella ei ole tunnistettu merkittäviä tulvariskialueita eikä tähän esitetä muutoksia tarkentuneen tietopohjan perusteella. Tulvariskien hallinnan tavoitteisiin ja toimenpiteisiin ei esitetä muutoksia edelliseen kauteen verrattuna.

Muut tulvariskialueiden nimeämiseen vaikuttavat seikat

Vuoden 2018 jälkeen ei ole tullut esiin sellaisia muita seikkoja, jotka aiheuttaisivat muutoksia tulvariskialueiden nimeämisen perusteisiin.

Merkittävät tulvariskialueet

Merkittävän tulvariskialueen nimeämisessä otetaan huomioon tulvan todennäköisyys ja siitä aiheutuvat vahingolliset seuraukset sekä alueelliset ja paikalliset olosuhteet. Seurausten merkittävyyttä arvioidaan yleiseltä kannalta.

Arvioinnissa tarkastellaan seuraavia tulvan vahingollisia seurauksia:

- vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle;
- välttämättömyyspalvelun kuten vesihuollon, energihuollon, tietoliikenteen, tieliikenteen tai muun vastaavan toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen;
- yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavan taloudellisen toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen;
- pitkäkestoinen tai laaja-alainen vahingollinen seuraus ympäristölle; tai
- korjaamaton vahingollinen seuraus kulttuuriperinnölle.

Maa- ja metsätalousministeriön nimittämä valtakunnallinen tulvariskien hallinnan koordinoitiryhmä on linjannut merkittävän tulvariskialueen kriteerit muistiossaan 22.12.2010. Näitä ovat mm:

- enemmän kuin 500-1000 vakituista asukasta harvinaisen tulvan¹ peittämällä asuinalueella,
- useita terveydenhuoltorakennuksia tai huoltolaitosrakennuksia, joissa on useita pysyviä vuodepaikkoja sekä lasten päiväkoteja harvinaisen tulvan peittämällä alueella,
- alueen kannalta merkittävää asukasmäärää palveleva vedenottamo harvinaisen tulvan peittämällä alueella,
- jätevedenpuhdistamon toiminnan häiriintyminen terveyttä uhkaavalla tavalla,
- merkittävä voimalaitos tai useita sähköasemia harvinaisen tulvan peittämällä alueella,
- useita maanteitä, katuja, rautatieosuuksia tai vesiliikennereittejä katkeaa harvinaisella tulvalla

Kainuun ELY-keskus ei ehdota nimettäväksi edellä mainituilla perusteilla toimialueensa vesistöalueilta merkittäviä tulvariskialueita. Arvio ei ole muuttunut edellisen arvioinnin jälkeen.

Muut tulvariskialueet

ELY-keskus on tulvariskien alustavassa arvioinnissa tunnistanut seuraavat muut tulvariskialueet (Taulukko 1), joilla vesistötulvan arvioidaan aiheuttavan suuria vahinkoja, mutta merkittävän tulvariskialueen kriteerit jäävät täyttymättä.

Taulukko 1. Muut tulvariskialueet Kainuun maakunnan alueella.

Vesistö	Muu tulvariski-alue	Perusteet ehdotukselle
Oulujoen vesistöalue	Kuhmon keskus- taajama, Lam- masjärvi	Teollisuuslaitos ja pohjavedenottamoita sekä uhattuna on myös asuinrakennuksia.

Näillä alueilla ELY-keskus huolehtii tarpeen mukaan muusta suunnittelusta tulvariskien estämiseksi ja vähentämiseksi.

Muutokset muissa tulvariskialueissa

Kainuun ELY-keskus ei esitä muutoksia muihin tulvariskialueisiin.

Asiaa koskevat säädökset

Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010), erityisesti 7, 8, 17 ja 20 §

Valtioneuvoston asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010), erityisesti 1, 7 ja 8 §

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005), erityisesti 8 §

Säädökset ovat ladattavissa osoitteesta www.finlex.fi.

Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivi 2007/60/EY tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta

¹ Harvinaisen suurena tulvana voidaan pitää tilastollisesti kerran 500...1000 vuodessa toistuvaa tulvaa. Tulvariskin merkittävyyden arvioinnissa voidaan käyttää myös useammin toistuvaa tulvaa. (asetus 659/2010, Tulvariskien hallinnan koordinoitiryhmä muistio 22.12.2010)